ใบความรู้

การดูแลระบบขับถ่าย

Taking Care of the Excretory System

สุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ทำไมต้องดูแลระบบขับถ่าย?

ระบบขับถ่ายปัสสาวะช่วยกำจัดของเสียและน้ำส่วนเกินออกจากร่างกาย และช่วยรักษาสมดุลของน้ำและเกลือแร่

การดูแลระบบขับถ่ายอย่างเหมาะสม ช่วยส่งเสริมให้ร่างกายทำงานได้ตามปกติ

อวัยวะสำคัญในระบบขับถ่ายปัสสาวะ

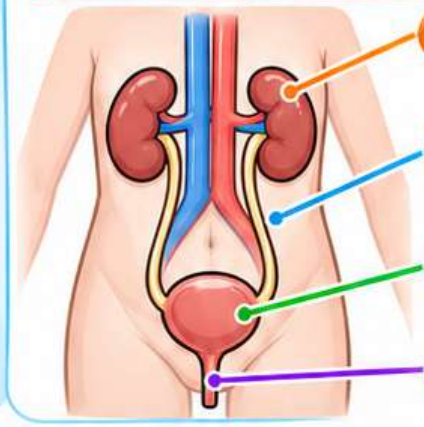

1. **ไต** กรองของเสียและน้ำส่วนเกินออกจากเลือด ช่วยสร้างปัสสาวะ
2. **ท่อไต** ลำเลียงปัสสาวะจากไตลงสู่กระเพาะปัสสาวะ
3. **กระเพาะปัสสาวะ** เก็บปัสสาวะไว้ชั่วคราวก่อนขับถ่าย
4. **ท่อปัสสาวะ** เป็นทางออกของปัสสาวะจากร่างกาย

6 วิธีดูแลระบบขับถ่ายให้ทำงานตามปกติ

1 ดื่มน้ำให้เพียงพอ

ดื่มน้ำสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ให้เหมาะสมกับวัย กิจกรรม และสภาพอากาศ

2 ไม่กลั้นปัสสาวะ

เมื่อรู้สึกปวดปัสสาวะ ควรเข้าห้องน้ำ ไม่กลั้นปัสสาวะไว้นานเป็นประจำ

3 ใช้ห้องน้ำอย่างถูกวิธี

ใช้เวลาในการปัสสาวะอย่างเหมาะสม ไม่รีบร้อน และไม่ฝืนเบ่ง

4 รักษาความสะอาด

ทำความสะอาดร่างกายอย่างเหมาะสมหลังใช้ห้องน้ำ และล้างมือด้วยสบู่และน้ำ

5 รับประทานอาหารมีกากใย

กินผัก ผลไม้ และอาหารที่มีกากใย เพื่อช่วยลดโอกาสท้องผูก ซึ่งอาจส่งผลต่อการทำงานของกระเพาะปัสสาวะ

6 เคลื่อนไหวร่างกายเป็นประจำ

เล่นกีฬาและทำกิจกรรมทางกายให้เหมาะสมกับวัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพโดยรวมและการขับถ่ายอุจจาระตามปกติ

! สัญญาณที่ควรบอกผู้ใหญ่

1. ปวดหรือแสบขณะปัสสาวะ

2. ปัสสาวะมีเลือดปน

3. มีไข้ร่วมกับอาการผิดปกติทางการปัสสาวะ

หากพบอาการเหล่านี้ ควรแจ้งผู้ปกครองหรือครู เพื่อขอคำแนะนำและรับการตรวจจากบุคลากรทางการแพทย์

ดื่มน้ำให้เพียงพอ ไม่กลั้นปัสสาวะ รักษาความสะอาด เพื่อสุขภาพที่ดี

ใบงาน
กิจวัตรที่ช่วยดูแลระบบขับถ่าย
Daily Habits for a Healthy Urinary System

สุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ ..... **คะแนนเต็ม 10 คะแนน**

ตอนที่ 1 พฤติกรรมใดควรทำ? (4 คะแนน)

คำชี้แจง: อ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ควรทำ” หรือ “ควรปรับปรุง” ให้ถูกต้อง

ข้อ	พฤติกรรม	ควรทำ	ควรปรับปรุง
1	ดื่มน้ำสะอาดเป็นระยะ ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสภาพอากาศ	☐	☐
2	กลั้นปัสสาวะเป็นเวลานานบ่อย ๆ เพราะไม่อยากหยุดเล่น	☐	☐
3	ล้างมือด้วยสบู่และน้ำทุกครั้งหลังใช้ห้องน้ำ	☐	☐
4	งดดื่มน้ำตลอดเวลาที่อยู่โรงเรียน เพื่อไม่ต้องเข้าห้องน้ำ	☐	☐

ตอนที่ 2 นักแก้ปัญหาสุขภาพ (3 คะแนน)

คำชี้แจง: อ่านสถานการณ์ แล้ววงกลมตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

5 ขณะเรียนหนังสือ นักเรียนรู้สึกปวดปัสสาวะ ควรปฏิบัติอย่างไร?

- ○ ก. กลั้นปัสสาวะไว้จนกลับถึงบ้าน
- ○ ข. ขออนุญาตครูเพื่อไปเข้าห้องน้ำ
- ○ ค. ตั้งใจดื่มน้ำให้น้อยลงในวันถัดไป

6 นักเรียนทำกิจกรรมกลางแจ้งและมีเหงื่อออกมาก ควรดูแลตนเองอย่างไร?

- ○ ก. ดื่มน้ำสะอาดเป็นระยะตามความต้องการของร่างกาย
- ○ ข. งดดื่มน้ำตลอดกิจกรรมเพื่อไม่ให้ปวดปัสสาวะ
- ○ ค. ดื่มเฉพาะน้ำอัดลมแทนน้ำเปล่าตลอดวัน

7 หากเพื่อนมีอาการปวดหรือแสบขณะปัสสาวะ นักเรียนควรแนะนำอย่างไร?

- ○ ก. ซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ปรึกษาผู้ใหญ่
- ○ ข. ปล่อยไว้โดยไม่ต้องบอกใคร
- ○ ค. แจ้งผู้ปกครองหรือครู เพื่อขอรับการตรวจจากบุคลากรทางการแพทย์

ตอนที่ 3 ภารกิจดูแลระบบขับถ่ายของฉัน (3 คะแนน)

คำชี้แจง: ตอบคำถามและวางแผนดูแลตนเองตามสถานการณ์

8 เพราะเหตุใดเราจึงควรดื่มน้ำสะอาดให้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย?

.....

.....

.....

9 หากพบว่าห้องน้ำที่โรงเรียนไม่สะอาด นักเรียนควรทำอย่างไรเพื่อให้สามารถใช้ห้องน้ำได้อย่างปลอดภัย?

.....

.....

.....

10 เขียนกิจวัตร 2 อย่างที่นักเรียนจะปฏิบัติในแต่ละวัน เพื่อดูแลระบบขับถ่ายปัสสาวะให้ทำงานตามปกติ

กิจวัตรที่ 1 .....

.....

กิจวัตรที่ 2 .....

.....

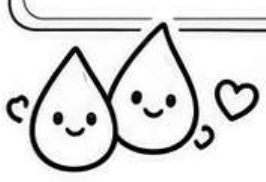

สรุปคะแนน	ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	ตอนที่ 3	รวม	คะแนนที่ได้
	4 คะแนน	3 คะแนน	3 คะแนน	10 คะแนน	

